

SÅ HÄR GÖR VI I NACKA INKÖP

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
KFKS 2021/694	2021-06-10	Stadsdirektören	Kommunstyrelsen	Näringslivsdirektör
Så här gör vi i Nacka	Inköp			

Dokumentets syfte

Syftet är att beskriva hur kommunens inköp ska genomföras och på vilket sätt efterlevnaden av inköpsverksamheten säkerställer att kommunen gör goda affärer samt uppnår och bibehåller en god ekonomisk hushållning, affärsmässighet och konkurrensneutralitet. Av dokumentet följer en definition av inköpsarbetet och en beskrivning av roller, ansvar och arbetssätt.

Dokumentet gäller för

Samtliga nämnder, enheter, produktionsenheter och kommunala bolag.

Inköpsarbetet i allmänhet

Inköpsarbetet i Nacka kommun utgör ett strategiskt verktyg som ska bidra till och uppfylla kommunens vision, styrprinciper och mål. Goda affärer genom professionellt genomförda upphandlingar är av väsentlig betydelse för en väl fungerande och effektiv samhällservice som tillgodoser Nackabornas behov och förväntningar. Upphandlingar ska proaktivt bidra till utveckling, innovation och alternativa lösningar för kommunen samt dess medborgare.

Nacka kommuns inköp ska genomföras utifrån beslutade kategoristrategier. Med kategoristrategier avses av verksamheten tillsammans med inköp beslutade strategier för hur upphandlingar ska genomföras inom det aktuella området/kategorin. Dessa strategier tillämpas från "första kronan" inom respektive kategori för samtliga inköp som kommunen i egenskap av upphandlande myndighet gör.

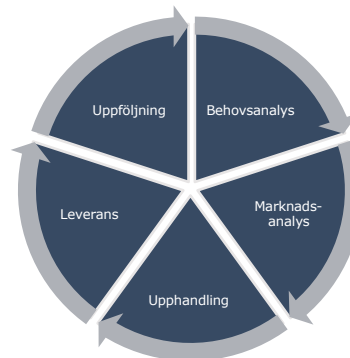
Inköpsenheten säkerställer tillsammans med verksamheten att kommunen gör effektiva och goda affärer, tillgodoser att kommunens samlade behov av varor, tjänster och entreprenader. Detta inkluderar att kommunen krävställer rätt kvalitet och att inköpen sker till bästa möjliga pris samt att relevanta risker hanteras och marknadens konkurrensituation nyttjas på ett för kommunen optimalt sätt.

Kommunen utgör en upphandlande myndighet, det vill säga det är kommunen samlade behov under avtalstiden av inköp av samma slag som ligger till grund för beräkningen av affärens storlek. När kommunen beräknar värdet på en affär ska totalkostnaden för hela kommunen under avtalsperioden ligga till grund för upphandlingen och här ska även miljöaspekterna på affären räknas in. En god kommunikation och ett bra bemötande, service och tillgänglighet för leverantörer och näringsliv i alla delar av inköpsprocessen ska vara på en nivå som de olika aktörerna förväntar sig skapar förutsättningar för goda affärer.

Inköpsenheten planerar och prioriterar alla inköpsprojekt i en upphandlingsplan utifrån framtagna kategoriplaner tillsammans med beställande verksamheter. Samtliga inköp ska dessutom ske i enlighet med gällande lagstiftning och kommunens styrmodell, styrdokument samt genomföras affärsmässigt och på ett professionellt sätt.

Inköpsprocessens fem steg

I syfte att säkerställa att kommunen gör bra affärer och uppträder på ett affärsmässigt sätt ska kommunens inköpsprocess följas, i tillämpliga delar, i samtliga affärer som kommunen gör.

Behovsanalysprocessen

Inköpsprocessen inleds med *behovsanalysen*. Syftet med behovsanalysen är att kartlägga Nacka kommuns behov av en viss vara, tjänst eller entreprenad och att planera för hur kommunen ska tillgodose detta behov.

Strukturdokument, liksom upphandlade gällande avtal arkiveras i kommunens upphandlingssystem samt även i diarieföringssystemet enligt gällande informationshanteringsplan. Verksamheterna förväntas kontakta inköpsenheten när ett behov uppstår för hjälp med att genomföra affären i enlighet med kommunens policy och riktlinjer. Vidare bör inköpsprojektet identifiera eventuella risker som är förenat med det köp som ska göras för att kunna ställa krav på åtgärder om en risk skulle inträffa.

En del i upphandlingen är att besluta upphandlingsförfarande i enlighet med LOU. Ett centralt element i detta är att ta fram en affärsmässig utvärderingsmodell, exempelvis ekonomiskt mest fördelaktiga, dvs en utvärderingsmodell som tar hänsyn till kvalitet och pris, eller så kallat lägsta pris, utifrån att alla skakrav avseende kvalitét är uppfyllda. Alla ska krav i upphandlingsdokumenten ska uppfyllas. Även övriga krav och villkor, som exempelvis kommersiella villkor, måste accepteras eller uppfyllas av leverantören. Anbud som inte uppfyller kraven får inte antas.

Tröskelvärden

Det är viktigt att ta reda på affärens värde innan man genomför upphandlingen. I värdet inkluderas volymåtaganden, mängdförteckningar och liknande som kan komma att påverka affären. Affärens värde påverkar hur vi upphandlar och vilka leverantörer vi vill ha anbud från samt att vi får rätt kommersiella villkor.

Tröskelvärdet är det beloppsvärde som avgör vilka upphandlingsregler en upphandling ska följa. Det är endast om den totala kostnaden för varor eller tjänster av samma slag inom ett område underskrider gränsen för direktupphandling som detta förfarande kan användas, mer om direktupphandlingar nedan.

Marknadsanalysprocessen

I *marknadsanalysen* samspelar vi med näringslivet i syfte att analysera hur marknaden kan tillgodose vårt behov samt hitta potentiella leverantörer. Här samlas även in information om hur vi kan utforma den kommande upphandlingen för att säkerställa god konkurrens. Det är viktigt att denna dialog sker tvärfunktionellt där både köpande verksamhet och inköpsenheten är involverade samt att dialogen och analysen sker på ett affärsmässigt sätt, säkerställer transparens och likabehandlande attityd mot potentiella leverantörer.

Upphandlingsprocessen

Upphandlingsprocessen syftar till att upphandla de behov som definierats i behovsanalysen.

Upphandlingsdokumentationen annonseras i kommunens upphandlingssystem där kommunen tydligt och mätbart beskriver det kommunen önskar/kräver att få levererat under avtalsperioden. Kraven ska innehålla alla viktiga aspekter eller värden av den vara, tjänst eller entreprenad som ska upphandlas men även täcka de kommersiella aspekterna så som miljö- och sociala aspekter samt exempelvis uppsägningskalusuler, viteskalusuler. Krav ska i möjligaste mån ställas för att möjliggöra e-handel under avtalstiden. Nacka kommun har kommersiella villkor. Dessa ska användas i alla upphandlingar. När vi

erhåller anbud utvärderas och rangordnas dessa i enlighet med utvärderingsmodellen för att vi slutligen kan tilldela den vinnande leverantören. Efter tilldelning infaller en 10 dagar lång spärrtid, under vilken upphandlingen kan överprövas, innan avtalet tecknas.

Leveransprocessen

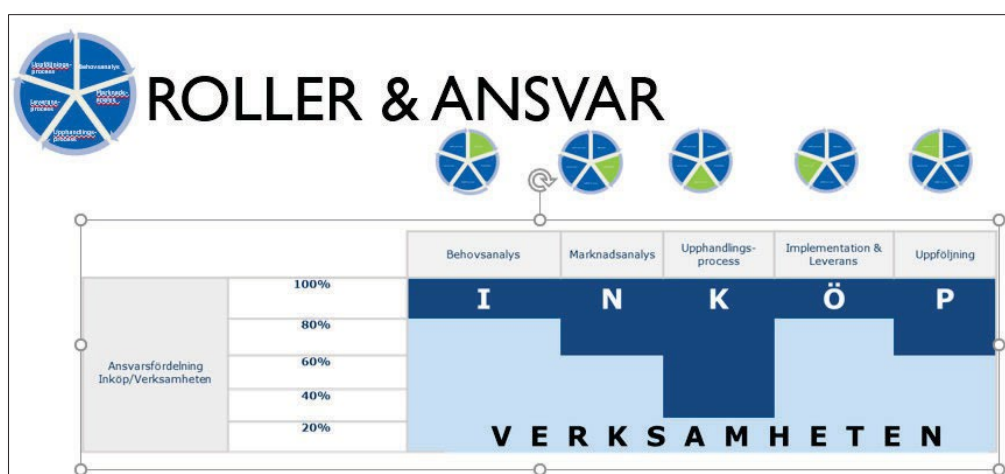
Efter avslutad upphandling inträder leveransen av varan, tjänsten eller entreprenaden. *Leveransprocessen* innebär initialt en implementering av det nya avtalet och leverantören. Det är i detta led som syftet och målet med upphandlingen realiseras. Det innebär att tidigare leverantörer ska avvecklas och att avtalsansvarig beställare säkerställer en övergång till den nya leverantören samt att leverans sker i enlighet med det avtal som överenskommit. I första hand ska beställningar ske genom kommunens e-handelssystem, alternativt i enlighet med avtalen som återfinns i kommunens upphandlingssystem samt dokumentahanteringssystem. Inom flera områden tillämpar kommunen samlastning och finns möjlighet ska detta nyttjas. Det är viktigt att alla delar av Nacka kommun agerar affärsmässigt och professionellt gentemot kommunens leverantörer och näringslivet så att vi får en vinna-vinna relation och ett rykte som en bra och affärsmässig kund med förståelse av alla aspekter av den pågående affären.

Uppföljningsprocessen

Den avslutande delen av ett inköp utgörs av *uppföljningsprocessen*. Leverantörsuppföljningen är viktig för att säkerställa att de varor, tjänster eller entreprenader som beställts också levereras till kommunen i enlighet med de avtalade villkoren. En väl fungerande samarbetsmodell för att följa upp och utveckla samarbetet är viktigt för en lyckad affär. För att kommunen ska bibehålla sin trovärdighet som framtida avtalspartner i kommande upphandlingar måste de krav som ställs i varje upphandling följas upp och dokumenteras. Leverans och uppföljningsprocesserna är viktiga för att skapa goda relationer och ge en bra service till näringslivet.

Roller och ansvar

Det är affärskritiskt att berörda verksamheter och inköpsenheten samverkar i alla fem delarna av inköpsprocessen. Det är verksamheten som utifrån sitt behov ansvarar för att behovsanalysen blir rätt avseende värden som kvalitet, volymbehov med mera och att kravspecifikationen täcker in kommunens behov av det som ska upphandlas. Marknadsanalysen kan med fördel göras tillsammans, medan upphandlingen leds av inköpsenheten inklusive frågor och svar samt utvärdering. Leveranserna, inklusive implementering av nya leverantörer ansvarar verksamheten för och inköpsenheten bistår i kommersiella frågor, inklusive avtalsfrågor. Uppföljningen genomförs tillsammans och dokumenteras så att resultatet kan följas över tid samtidigt som den blir en del i behovsanalysen när det är dags för nästa upphandling. Avtalet och affären ägs ytterst av beställande verksamheten.

Kategoristyrning

Inköpsenheten har i uppdrag att styra, genomföra och följa upp kommunens samtliga inköpsprojekt. Inköpsenhetens uppdrag i det enskilda fallet och vilka upphandlingar som ska genomföras beslutas tillsammans med verksamheten inom ramen för kategoristyrning och de olika kategoriernas kategoriplaner. Kategoristyrning innebär att inköpsenheten tillsammans med berörda verksamheter, utifrån genomförda spend och omvärldsanalyser, tar fram en inköpsstrategi, en plan för utvecklingsaktiviteter och en upphandlingsplan. Inom ramen för omvärldsanalysen ligger att genomföra kategorispecifika analyser för att följa marknadens utveckling samt att hålla proaktiva dialoger för att följa en eller flera leverantörers samt marknadens utveckling över tiden. Inköpsenheten beslutar om kategoristrategier i tillsammans med berörda verksamheter. Samtliga upphandlingar omfattas av kategoristyrningen.

Nacka kommuns kategorier, vid sidan av kundval I, framgår av följande kategoriträd.

Direktupphandlingar

Direktupphandling är en upphandling utan krav på anbud i viss form. Det innebär dock inte att en direktupphandling får utformas på vilket sätt som helst. Även för dessa upphandlingar gäller de grundläggande EU-rättsliga principerna och i Nacka kommun att inköpsprocessen ska följas. De fem stegen i inköpsprocessen syftar till att göra goda affärer, inte bara följa LOU. I denna process är behovsanalysen fundamental samt att vi hittar leverantörer som kan leverera i enlighet med dessa behov. En direktupphandling får användas dels om värdet på upphandlingen understiger direktupphandlingsgränsen², dels om någon av de särskilda undantagsbestämmelserna är tillämpliga.

Om värdet av upphandlingen uppgår till 100 000 kronor eller mer ska dessutom minst tre leverantörer tillfrågas i enlighet med kommunens styrdokument. Upphandlingen ska också dokumenteras i enlighet med kommunens generella informationshanteringsplan för inköp.

Det är kommunens samlade behov under avtalstiden, det vill säga hela kommunens inköp av samma slag, som ligger till grund för bedömningen av om gränsen överskrider, inte en enskild nämnds eller enhets behov.

¹ Kundval finns inom fyra områden/kategorier; Skola, Sociala tjänster, Vuxenutbildning samt kulturskola

² 2021: ca 615 000 kr under avtalsperioden, normalt 4 år.

Särskilt om e-handel

Kommunen har en ambition att utnyttja e-handelssystem för avrop mot så många avtal som möjligt. Samtliga inköp av varor och tjänster inom de varu- och tjänsteområden där kommunen har avtalade leverantörer som är anslutna till kommunens e-handelssystem ska ske via e-handelssystemet. Det är beställarens ansvar att säkerställa att så sker. Om det som ska köpas in saknas i e-handelssystemet ska beställaren kontrollera vilken leverantör kommunen har avtal med och beställa från denna. Genom att alltid använda e-handelssystemet säkerställer kommunen att rätt vara köps från rätt leverantör till rätt pris. Det blir också enkelt för beställaren att göra rätt och fakturahanteringsprocessen blir betydligt mer effektiv eftersom att fakturor automatiskt matchas mot beställningen, förutsatt att leverans sker enligt beställningen. Inköpet blir mer affärsmässigt och dessutom godkänt av ansvarig chef innan ordern går iväg till leverantören.

Samverkan med näringslivet

Genom att samspela både nationellt, regionalt och lokalt med näringslivet gör kommunen långsiktigt bästa möjliga affärer som maximerar nyttan för skattepengarna. Samspelet med näringslivet syftar även till att utvecklas med marknaden men även att utmana detta för att nå innovationer. Även miljö- och socialt ansvarstagande är viktigt för kommunen och Nacka har generellt ett stort förtroende för att marknaden agerar etiskt och moraliskt korrekt i alla affärer för att vara långsiktigt konkurrenskraftiga och en attraktiv leverantör.

Kommunen vill uppfattas som en bra och attraktiv kund för leverantörer i syfte att upprätthålla god konkurrens och erhålla goda affärsvillkor och för att nå detta blir affärsmannaskapet i alla de affärer, leverantörsmöten samt när Nacka kommun agerar i näringslivet viktigt. Nacka har som ambition att det för anbudsgivare och leverantörer ska det vara lätt att delta i upphandlingar samt att man som intressent får en god service från kommunen i allmänhet. Kommunen arbetar ständigt med att förbättra det digitala gränssnittet avseende information om kommande och pågående upphandlingar samt är positiva till ständig dialog om hur samarbetet mellan kommunen och näringslivet kan utvecklas. Små och medelstora företags möjlighet att lämna anbud beaktas i kommunens upphandling.